

ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-21

הנשיא אברהם טל
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית מרכז דרום

תר"מ 130 / 21

העותר: גנאדי בורשבסקי

נגד

המשיבים: 1. ברוורמן יצחק
2. שונשיין איתי
3. רמי גרינברג
4. אורי דשן הכהן

עתירה לצו מניעה וצו להסרת מודעות לפי סעיפים 17ב, 17ג ו-17ד לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן – חוק דרכי תעמולה)

בשם העותר: עו"ד חיים אלגלי

בשם המשיב 1: עו"ד יעקב פליהמר

בשם המשיב 2: עו"ד עדי סדינסקי-לוי; עו"ד שרי זאנה

בשם המשיב 4: עו"ד אורי דרשן הכהן

החלטה

בפניי עתירה שהוגשה לפי סעיפים 17ב, 17ג ו-17ד לחוק דרכי תעמולה למתן צו המורה למשיבים להסיר את סעיף 10 לחוק האמור ולאסור עליהם לתלות שלטים המפרים את הוראות החוק. בלב העתירה מצויה מערכת הבחירות לרשויות המקומיות, ובכלל זה לראשות עיריית פתח תקווה (להלן: העירייה).

א. רקע וטענות הצדדים:

1. העותר מתמודד לראשות העירייה בבחירות הקרובות שצפויות להיערך בתאריך: 30.10.2018.

2. המשיב 1 הוא ראש העירייה המכהן, ומתמודד לקדנציה נוספת בתפקיד זה. המשיבים 2-4 מתמודדים אף הם לראשות העירייה.

עמוד 1 מתוך 5

טענות העותר

3. המשיבים תולים שילוט תעמולה במקומות ובגדלים האסורים על פי הוראות סעיף 10 לחוק דרכי תעמולה. לכתב העתירה צורפה רשימה מפורטת של כל אחד מהשלטים שנתלו בניגוד לחוק, אשר תלה כל אחד מהמשיבים.
4. העותר מבקש כי יינתן צו המורה למשיבים להסיר את השלטים שנתלו בניגוד לחוק וצו האוסר עליהם להמשיך ולתלות שילוט כאמור. עוד מבקש העותר לחייב את המשיבים בהוצאות.

טענות המשיב 1

1. המשיב 1 לא מכחיש את המפורט בכתב העתירה, ואף מסכים למתן צו להסרת המודעות העולות בגודלן על הקבוע בחוק. יחד עם זאת, חצרות הבתים דינן כדין הבתים עצמם ועל כן חלק מהשילוט אינו עובר על הוראות החוק. המשיב 1 לא טרח לפרט בכתב התשובה אלה שלטים שצורפו לכתב העתירה אינם מפריס לשיטתו את הוראות החוק, והודה בתלייתם.
2. המשיב 1 לא אישר לתלות שלטים במרחב הציבורי, אם כי לא בדק את מיקומי השלטים באופן אישי.
3. כל המתמודדים במערכת הבחירות תולים שלטים בניגוד להוראות הדין, וכי תלייתם מצדו נעשתה בשוגג, לא בכוונה ושלא בידיעתו, יחד עם זאת, הוא יסיר את השלטים.

טענות המשיב 2

4. העותר לא מיצה הליכים והפר את חובת הפניה המוקדמת, שכן מכתב ההתראה לא הפנה למקומות הקונקרטיים בהם נתלו השלטים המפריס.
5. המשיב 2 הסיר את כל השילוט הנוגע אליו המפורט בכתב העתירה, למעט שלושה שלטים שלא הצליח לאתרם.

טענות המשיב 3

6. המשיב 3 לא השיב לעתירה, למרות שמזכירות ועדת הבחירות מסרה לו באופן אישי על העתירה ועל החלטתי המורה לו להשיב לה.

טענות המשיב 4

7. בכתב העתירה מפורטים בסך הכל ארבעה שלטים המיוחסים לו, המפרים את הוראות החוק, ואולם הוא בדק שילוט זה ומצא כי הוא אינו מפר את החוק, אלא תלוי על גבי דירות מגורים פרטיות, דבר שעולה בקנה אחד עם הוראותיו של סעיף 10(א) המתיר תליית שלטים על גבי בתים פרטיים.

ב. המסגרת הנורמטיבית

8. סעיף 9 (ב) לחוק דרכי תעמולה קובע:

"פרט לאמור בסעיף 10 לא תהיה תעמולת בחירות באמצעות הדבקה, התקנה, כתיבה, צביעה או זריקת אור על מבנים או גדרות או על כבישים, מדרכות או שטחים אחרים המיועדים לציבור שילך או שישע בהם"

9. סעיפים קטנים 10(א) ו-1(א) לחוק דרכי תעמולה קובעים:

"10 (א) לא תהא תעמולת בחירות באמצעות מודעות מודפסות המוצגות ברבים, אלא בהגבלות אלה:

- (1) המודעה לא תהא גדולה מ-50 על 70 סנטימטר;
  - (2) בוטלה.
  - (3) המודעה תישא את שמו ומענו של המדפיס שהדפיס אותה ושל האדם האחראי להזמנתה; ואם פעל אותו אדם מטעם סיעה, רשימת מועמדים, מועמד בבחירות מיוחדות לראש רשות מקומית או גוף אחר, תישא המודעה את שם הסיעה, רשימת המועמדים, המועמד או הגוף כאמור, או את האות או הכינוי של הסיעה או רשימת המועמדים;
  - (4) המודעה לא תודבק אלא על לוחות מודעות שייעדה רשות מקומית דרך קבע להדבקות מודעות או שייעדה במיוחד להדבקות מודעות של תעמולת בחירות לקראת בחירות.
- (א1) (1) על אף הוראות סעיף קטן (א) תותר תעמולת בחירות באמצעות מודעה המוצגת על גבי דירת מגורים או על משרדיה או מועדוניה של מפלגה או רשימת מועמדים, ובלבד שהצבת המודעה אינה אסורה לפי חוק הדרכים (שילוט), תשכ"ו-1966, ואם נקבעו תנאים והגבלות בחוק עזר לפי פסקה (2), כפוף לאותם תנאים והגבלות.
- (2) רשות מקומית רשאית לקבוע בחוק עזר תנאים והגבלות להצגת מודעה כאמור בפסקה (1), לשם הבטחת בטיחות הציבור ואיכות הסביבה, שענינם גודל המודעה, החומר שממנו היא עשויה או אופן הצגתה."

10. סעיף 10 לחוק דרכי תעמולה קובע את ההגבלות העיקריות על פרסום שילוט (גודל, שקיפות ומיקום), ועניינו שילוט בשטחי פרסום שאינם פרסום חוצות כמשמעותו בסעיף 10ב לחוק האמור.

עמוד 3 מתוך 5

11. תכלית ההגבלות הקבועות בסעיף 10 לחוק דרכי תעמולה היא שמירה על שוויון בין המועמדים, ומניעת הצפת מבני העיר בשלטי תעמולה תוך פגיעה במראה הרשות המקומית (ראו: תר"מ 60/03 שינוי – מפלגת המרכז נ' דוקורסקי (השופטת ד' דורנר 12.10.2002) (להלן: עניין שינוי), שאומצה גם על ידי יושבי ראש ועדות הבחירות שבאו אחריה, וראו החלטת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, כב' המשנה לנשיאה ח' מלצר, בער"מ 4/21 פיימן גרינברג נ' קונינסקי).

12. עוד נקבע בעניין שינוי ביחס לאופן פירושם של סעיפים 9 ו-10 לחוק דרכי תעמולה:

"לעניין "דירת מגורים" נקבע, כי מונח זה מתייחס ליחידת מגורים נפרדת, ובכלל זה בית מגורים פרטי או דירה בבית משותף, כאשר האזור המותר להצבת מודעות תעמולה הינו שטח הדירה, לא כולל השטח המשותף לכלל הדיירים, כגון קיר חיצוני של בית משותף או חצר משותפת. עוד נקבע, כי חל איסור לתלות מודעות ברשות הרבים, ובכלל זה על גדר חיצונית למבנה, הגובלת ברשות הרבים, אך מותר להציב מודעות בתוך חצר פרטית, אם כי לא בצמידות לגדר. גישה זו מקובלת עלי ולא ראיתי לסטות ממנה. משכך אף ברי, כי מודעה המוצבת בשטח המותר כאמור לעיל, מוגבלת מעצם מיקומה בגודלה, במובן זה שאסור שתחרוג מן השטח המותר."

ג. דיון והכרעה

13. בתר"מ 104/21 עדי שטרנברג נ' מיכאל וידל (5.10.2018), נקבע כי:

"ביחס לשילוט המצולם בתמונות... ניתן לראות באופן ברור כי הם לא נתלו בתוך חצר הבית, ולבטח שלא על גבי הבית הפרטי. על מנת לתלות שילוט זה הותקן על הגדר החיצונית של הבית עמוד מיוחד ששימש כתמך לשלטים. בנסיבות אלו אין משמעות כי חלק מהשלט (ואפילו רובו) מצוי בתוך החצר, שכן קצותיו מונחות באופן ברור על הגדר החיצונית של הבית וזאת בניגוד גמור להיתר, שאפשר תליית שילוט בתוך החצר "אם כי לא בצמידות לגדר".

...

כן ביחס לשלט המצולם... ניתן לראות באופן ברור כי הוא נפרש על פני מספר רב של דירות מגורים – והוא למעשה שטח הקיר החיצוני המשותף למספר דירות. מכאן כי גם שלט זה מפר את ההיתר, שכפי שנפסק – "לא כולל השטח המשותף לכלל הדיירים, כגון קיר חיצוני של בית משותף או חצר משותפת"

14. אני דוחה את טענותיו של המשיב 1, שכן הדין קובע את ההגבלות על מודעות בחירות בפומבי – בין אם המודעות תלויות בשטח פרטי, ובין אם בשטח ציבורי, ובלבד שמדובר בשטח גלוי לציבור (סעיף 9 לחוק דרכי תעמולה). אין כל טענות הגנה בכך כי המשיב 1 לא תלה את השלטים והוא לא ידע או ראה אותם, שכן מחובתו של מתמודד, קל וחומר ראש עיר מכהן,

לוודא כי קמפיין הבחירות שלו עומד כולו בצורה מדוקדקת אחר הוראות החוק בכלל, וחוק דרכי תעמולה בפרט.

15. כמו כן, לשגגה זו נפל גם המשיב 4, שכל השילוט שתלה הוצב על גבי גדרות חיצוניות של בנייני מגורים. משכך שילוט זה אינו נופל בחריג הקבוע בהוראות סעיף 10 (א) לחוק דרכי תעמולה.
16. אשר על כן, הריני נותן צו בהתאם להוראות סעיף 17ג לחוק דרכי תעמולה להסרת כל השלטים המפורטים בעתירה, ככל ששלטים מסוימים טרם הוסרו. כמו כן, הריני נותן צו לפי סעיפים 17ב ו-17ד האוסר על המשיבים לתלות שלטים בניגוד להוראות סעיף 10 לחוק דרכי תעמולה.
17. אני דוחה את טענות המשיב 2 כי לא נעשתה פנייה מוקדמת כדין. גם אם הפניה המוקדמת לא ציינה באופן מפורט את השילוט שנתלה, על המשיב 2, המתמודד על משרה בכירה כראש עיר ומבקש את אמון הציבור, לדאוג מלכתחילה לשמור על הוראות החוק. כשנעשתה אליו פניה כי אין הדבר כך, היה עליו לפעול לאלתר ובאופן אקטיבי להסרת השילוט המפר אך המשיב 2, כמו יתר המשיבים, בחר לשבת בחיבוק ידיים משך מספר ימים עד להגשת עתירה נגדו.
18. לאור כל האמור לעיל, אני מקבל את העתירה.
19. כל המשיבים יישאו בהוצאות העותר בסך של 2,000 ₪, ובסך הכל 8,000 ₪, שלא יוצאו מקופת העירייה.

ניתנה היום טו' חשוון תשע"ט (24 באוקטובר 2018).

אברהם טל

**נשיא בית משפט מחוזי
יושב ראש ועדת הבחירות
האזורית מרכז-דרום**

עמוד 5 מתוך 5